

השולח פרק רביעי גיטין

מה.

עין משפט נר מצוה

קבל א מ"י פ"ו מהל'
זכיה ומתנה ה"ל כ
טו"ע אה"ע סימן ט סעיף
א ב

קבל ב מ"י פ"ח מהל'
עבדים הלכה ו'
קבל ד מ"י פ"ח מהל'
עבדים הלכה ו' יא

סמך עשין פו טור ש"ע
י"ד סימן קס"ט סעיף פה
קבל ה מ"י פ"ח מהל'
מטעם עינים ה"ל יב

סמך עשין קס"ט סעיף ט"ז
י"ד סימן קס"ט סעיף ד
קבל ו מ"י פ"ח טו"ע
ס"ט סעיף ה

קבל ז מ"י פ"ח וסמך
טו"ע ס"ט סעיף ד
קבל ח טו"ע ס"ט סעיף
ה

קב ט מ"י פ"ח מהל'
מפילין ה"ל יג סמך
עשין קס"ט סעיף י"ד
רמב"ם סעיף א וטו"ע
א"ח ס"י לט סעיף ז

תורה אור השלם

1. לא ישבו בארצך פן
יחטאו אתך לי כי תעבד
את אלהיהם כי יזדהק
למוקש: שמונת ב' ג
2. לא תסגיר עבד אל
אדוניו אשר יציל אליו
מעם אדניו: עמך ישב
בארץ ממונה אשר
יבחר באחד שגוריו
בשבו לו לא תוננו:

דברים כג טו-יז
3. וכן תעשה לחמור וכן
תעשה לשמלתו וכן
תעשה לכל אבדא אחיק
אשר תאבד ממנו
ומצאתה לא תוכל
להחזיר: דברים כב ג
4. אשר עוד בקשה
נפשי ולא מצאתי אדם
אחד מאלף מצאתי
ואשה בכל אלה
מצאתי: קהלת ז כ

גליון הש"ס

גמ' ורב ענין ברייתא לא
שקיע ליה. ענין עירובין
ד' ט' ע"ב: שם וב"ש
דשלה. קשה לי ה"ל י"ל
ד"ל כפי ההלכה דלון
אדם מקנה דבר שלא על
שלוטת וז"ל לפי הקהל
לדבר: ר"י: שם א"א
עורבא וקא קרי: צנורין
ערך מ"ח ס"ה מסובין וז'
דבר עיליש דע שחמ
העובות וכל השנינו כדל
דיוותם דלון משמע
הסוכן: תור"י דלא
לייבוי: ע"י צמלמנות
פ"ג דנכריות נאצינעל
דנש"ה צמלמנות דלוריתא:

פסקי ר"י

א"ל אביי לרב יוסף מאי
חזית דקנסית ליה ללוקח
להפסיד דמיו לקנסיה
למכור שחיוזי לו מעותיו
א"ל מסתברא היכא דאיכא
איסורא התם קנסי' אי"ר
אביו שנה לי ר' יוחנן עבד
שיצא אתו רבו לטוריא
ומכורו ש"י צא לחירות פי'
דחיי אפרן ב"ק (ת.)
המכור כחול' בסוריא
כמכור בחול' וסוריא

נקרא ארם צובה דמשק ודמשק בכלל והתני ר' חייא אבד את זכותו מפני שהיה לו שלא לצאת לא קשיא כאן שדעת רבו
לחזור פי' לא אבד את זכותו וכאן שאין דעת רבו לחזור איבד זכותו: ההוא עבדא דערק לארץ אתא מריה ואשכחיה
אתא לקמה דר' אמי א"ל ליכתוב לך שטרא אדמיה וכתוב ליה גיטא דחירותא וזי לא מפקענא ליה מינך מדר' אחי בר'
יאשיה דאמר לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב
אשר יצא עבד לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב
אשר יצא עבד לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב

מיד' דהוה אמקדש אחותו. ולפי האמת^א יש לחלק דלא שייך
התם ל' למימר אדם יודע כמו צמקדש אחרת דהא רב קאמר
דמכורה ויוצאה: דל"א ליגברו ולייתו. וזה דמניא צ"י נערה
(כמוצות נצ.) נשצית והיו מצקשין ממנה עד עשרה צמיה פעם ראשון
פודה^א שאני אשמו דהוה כגופו יומר
מצמו דהכא ועל עמלו לא תיקנו שלא
יתן כל אשר לו צעד נפשו ור' יהושע
צן מניא דפרקיה להסוף מינו^ט צממון
הרבה צהניקין (למן דף נח.) לפי
שהיה מופלג צמחמה^י אז נמי צשעת
מורבן צמיה לא שייך דלא ליגברו:
אמרי

מאי חזית דקנסין ללוקח נקנסיה למוכר א"ל לאו עכברא גנב אלא חורא
גנב א"ל אי לאו עכברא חורא מנא ליה צמסתברא היכא דאיכא איסורא
התם קנסין: ההוא עבדא דערק מחוצה לארץ לארץ אול מריה אבתריה
אתא לקמיה דרבי אמי אמר ליה נכתוב לך שטרא אדמיה וכתוב ליה
גיטא דחירותא ואי לא מפקנא ליה מינך מדרכי אחי ברבי יאשיה דתניא
לא ישבו בארצך פן יחטאו אותך לי וגו' יכול בעובד כוכבים שקיבל
עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים הכותב מדבר ת"ל^א לא תסגיר עבד אל
אדוניו אשר יציל אליו מעם אדוניו מאי תקנתו צעמך ישב בקרבך וגו'
וקשיא ליה לר' יאשיה האי מעם אדוניו מעם אביו מיבעי ליה אלא
אמר רבי יאשיה במוכר עבדו לחוצה לארץ הכותב מדבר וקשיא ליה לרבי
אחי ברבי יאשיה האי אשר יציל אליו אשר יציל מעמך מיבעי ליה אלא
אמר רבי אחי בר' יאשיה יבעבד שברח מחו"ל לארץ הכותב מדבר תניא
אידך לא תסגיר עבד אל אדוניו רבי אומר בלוקח עבד ע"מ לשחררו
הכותב מדבר היכי דמי אמר רב נחמן בר יצחק דכתב ליה הכי לכשאחקך
הרי עצמך קנוי לך מעכשיו רב חסדא ערק ליה עבדא לבי כותאי שלח
להו הדרוה ניהלי שלחו ליה לא תסגיר עבד אל אדוניו^י (שלח להו)
וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבדית אחך
שלחו ליה והכתיב לא תסגיר עבד אל אדוניו שלח להו ההוא בעבד
שברח מחו"ל לארץ וכדרכי אחי ברבי יאשיה וזמאי שנא דשלח להו
כדר' אחי בר' יאשיה משום דמשמע להו קראי אביי אורכס ליה חמרא
בי כותאי שלח להו שדרוה לי שלחו ליה שלח סימנא שלח להו דחיוורא
כריסיה שלחו ליה אי לאו צדנחמני את לא הוה משרדנא ליה ניהלך
אטו כולי חמרי לאו כריסייהו חיוורין ניהו: **מתני'** וואין מבריחין את השבויין
יתר על כדי דמיהן מפני תיקון העולם וואין מבריחין את השבויין מפני
תיקון העולם רשב"ג אומר צמפני תקנת השבויין: **גמ'** איבעיא להו האי
מפני תיקון העולם משום דוחקא דצבורא הוא או דילמא משום דלא לגרבו
וליתו טפי ת"ש דלוי בר דרגא פרקא לברתיה בתליסר אלפי דינרי זהב אמר
אביי ומאן לימא לן דברצון חכמים עבד דילמא שלא ברצון חכמים עבד: ואין
מבריחין את השבויין צמפני תיקון העולם רשב"ג אומר מפני תקנת שבויין:
מאי בינייהו איכא בינייהו דליכא אלא חד: בנתיה דרב נחמן בחשן קדרא
בידייהו קשיא ליה לרב עיליש כתיב אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל
אלה לא מצאתי הא איכא בנתיה דרב נחמן גרמא להו מילתא ואשתביין
ואישתבאי איהו נמי בהדייהו יומא חד הוה יתיב גביה ההוא גברא דהוה ידע
בלישנא דציפורי ואתא עורבא וקא קרי ליה אמר ליה מאי קאמר אמר ליה
עיליש ברח עיליש ברח אמר עורבא שיקרא הוא ולא סמיכנא עליה אדחכי
אתא יונה וקא קריא אמר ליה מאי קאמרה א"ל עיליש ברח עיליש ברח אמר
בנסת ישראל כיונה מתילא ש"מ מתרחיש לי ניסא אמר איזיל אחזי בנתיה
דרב נחמן אי קיימן בהימנותיהו אהדרינהו אמר נשי כל מילי דאית להו סדרן
להדרי בבית הכסא שמעינהו דקאמרן עדי גוברין ונהרדעי גוברין לימא להו
לשבוייהו דלירחקניהו מהכא דלא ליתו אינשין ולישמעי וליפרקין קם ערק אתא
איהו וההוא גברא לדידיה איתרחיש ליה ניסא עבר במכרא וההוא גברא
אשכחוה וקמלוה כי הדרן ואתן אמר הוה קא בחשן קידרא בכשפים: **מתני'**
וואין לוקחין ספרים תפילין ומוזוות מן העובדי כוכבים יותר על כדי דמיהן
מפני

נקרא ארם צובה דמשק ודמשק בכלל והתני ר' חייא אבד את זכותו מפני שהיה לו שלא לצאת לא קשיא כאן שדעת רבו
לחזור פי' לא אבד את זכותו וכאן שאין דעת רבו לחזור איבד זכותו: ההוא עבדא דערק לארץ אתא מריה ואשכחיה
אתא לקמה דר' אמי א"ל ליכתוב לך שטרא אדמיה וכתוב ליה גיטא דחירותא וזי לא מפקענא ליה מינך מדר' אחי בר'
יאשיה דאמר לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב
אשר יצא עבד לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב
אשר יצא עבד לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב

נקרא ארם צובה דמשק ודמשק בכלל והתני ר' חייא אבד את זכותו מפני שהיה לו שלא לצאת לא קשיא כאן שדעת רבו
לחזור פי' לא אבד את זכותו וכאן שאין דעת רבו לחזור איבד זכותו: ההוא עבדא דערק לארץ אתא מריה ואשכחיה
אתא לקמה דר' אמי א"ל ליכתוב לך שטרא אדמיה וכתוב ליה גיטא דחירותא וזי לא מפקענא ליה מינך מדר' אחי בר'
יאשיה דאמר לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב
אשר יצא עבד לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב
אשר יצא עבד לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב

ורב ענין ברייתא לא שמיע ליה ואי
מדשמואל ממאי דאינה מכורה ומעות חוזרין
דילמא אינה מכורה ומעות מתנה ניהו מיד
דהוה אמקדש את אחותו דאיתמר צהמקדש
את אחותו רב אמר מעות חוזרין ושמואל
אמר מעות מתנה צהמקדש ליה לרב יוסף
מאי חזית דקנסין ללוקח נקנסיה למוכר א"ל לאו עכברא גנב אלא חורא
גנב א"ל אי לאו עכברא חורא מנא ליה צמסתברא היכא דאיכא איסורא
התם קנסין: ההוא עבדא דערק מחוצה לארץ לארץ אול מריה אבתריה
אתא לקמיה דרבי אמי אמר ליה נכתוב לך שטרא אדמיה וכתוב ליה
גיטא דחירותא ואי לא מפקנא ליה מינך מדרכי אחי ברבי יאשיה דתניא
לא ישבו בארצך פן יחטאו אותך לי וגו' יכול בעובד כוכבים שקיבל
עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים הכותב מדבר ת"ל^א לא תסגיר עבד אל
אדוניו אשר יציל אליו מעם אדוניו מאי תקנתו צעמך ישב בקרבך וגו'
וקשיא ליה לר' יאשיה האי מעם אדוניו מעם אביו מיבעי ליה אלא
אמר רבי יאשיה במוכר עבדו לחוצה לארץ הכותב מדבר וקשיא ליה לרבי
אחי ברבי יאשיה האי אשר יציל אליו אשר יציל מעמך מיבעי ליה אלא
אמר רבי אחי בר' יאשיה יבעבד שברח מחו"ל לארץ הכותב מדבר תניא
אידך לא תסגיר עבד אל אדוניו רבי אומר בלוקח עבד ע"מ לשחררו
הכותב מדבר היכי דמי אמר רב נחמן בר יצחק דכתב ליה הכי לכשאחקך
הרי עצמך קנוי לך מעכשיו רב חסדא ערק ליה עבדא לבי כותאי שלח
להו הדרוה ניהלי שלחו ליה לא תסגיר עבד אל אדוניו^י (שלח להו)
וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבדית אחך
שלחו ליה והכתיב לא תסגיר עבד אל אדוניו שלח להו ההוא בעבד
שברח מחו"ל לארץ וכדרכי אחי ברבי יאשיה וזמאי שנא דשלח להו
כדר' אחי בר' יאשיה משום דמשמע להו קראי אביי אורכס ליה חמרא
בי כותאי שלח להו שדרוה לי שלחו ליה שלח סימנא שלח להו דחיוורא
כריסיה שלחו ליה אי לאו צדנחמני את לא הוה משרדנא ליה ניהלך
אטו כולי חמרי לאו כריסייהו חיוורין ניהו: **מתני'** וואין מבריחין את השבויין
יתר על כדי דמיהן מפני תיקון העולם וואין מבריחין את השבויין מפני
תיקון העולם רשב"ג אומר צמפני תקנת השבויין: **גמ'** איבעיא להו האי
מפני תיקון העולם משום דוחקא דצבורא הוא או דילמא משום דלא לגרבו
וליתו טפי ת"ש דלוי בר דרגא פרקא לברתיה בתליסר אלפי דינרי זהב אמר
אביי ומאן לימא לן דברצון חכמים עבד דילמא שלא ברצון חכמים עבד: ואין
מבריחין את השבויין צמפני תיקון העולם רשב"ג אומר מפני תקנת שבויין:
מאי בינייהו איכא בינייהו דליכא אלא חד: בנתיה דרב נחמן בחשן קדרא
בידייהו קשיא ליה לרב עיליש כתיב אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל
אלה לא מצאתי הא איכא בנתיה דרב נחמן גרמא להו מילתא ואשתביין
ואישתבאי איהו נמי בהדייהו יומא חד הוה יתיב גביה ההוא גברא דהוה ידע
בלישנא דציפורי ואתא עורבא וקא קרי ליה אמר ליה מאי קאמר אמר ליה
עיליש ברח עיליש ברח אמר עורבא שיקרא הוא ולא סמיכנא עליה אדחכי
אתא יונה וקא קריא אמר ליה מאי קאמרה א"ל עיליש ברח עיליש ברח אמר
בנסת ישראל כיונה מתילא ש"מ מתרחיש לי ניסא אמר איזיל אחזי בנתיה
דרב נחמן אי קיימן בהימנותיהו אהדרינהו אמר נשי כל מילי דאית להו סדרן
להדרי בבית הכסא שמעינהו דקאמרן עדי גוברין ונהרדעי גוברין לימא להו
לשבוייהו דלירחקניהו מהכא דלא ליתו אינשין ולישמעי וליפרקין קם ערק אתא
איהו וההוא גברא לדידיה איתרחיש ליה ניסא עבר במכרא וההוא גברא
אשכחוה וקמלוה כי הדרן ואתן אמר הוה קא בחשן קידרא בכשפים: **מתני'**
וואין לוקחין ספרים תפילין ומוזוות מן העובדי כוכבים יותר על כדי דמיהן
מפני

נקרא ארם צובה דמשק ודמשק בכלל והתני ר' חייא אבד את זכותו מפני שהיה לו שלא לצאת לא קשיא כאן שדעת רבו
לחזור פי' לא אבד את זכותו וכאן שאין דעת רבו לחזור איבד זכותו: ההוא עבדא דערק לארץ אתא מריה ואשכחיה
אתא לקמה דר' אמי א"ל ליכתוב לך שטרא אדמיה וכתוב ליה גיטא דחירותא וזי לא מפקענא ליה מינך מדר' אחי בר'
יאשיה דאמר לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב
אשר יצא עבד לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב
אשר יצא עבד לא תסגיר עבד לא אדוניו בעבד שברח מחו"ל הכותב מדבר ואי קשה ליפקעה לגמרי כר' אחי ואמאי כתיב

מסורת הש"ס

א) שבת יט: ושי"ג,
ב) צבא מניעא טו: ערכין ג'
קדושין מו: א) ונרשין ג'
קדושין טו: ע"ש היטע'
ד) נשי חוס' כמכות ק':
ד"ה ה"ג, ה) ס"א אלהיו
וכן אלהא בלוקח:
ו) ימות ג': קדושין סג,
ז) ס"א ל"ג, ח) והטעם
דנקדא אבי נחמני ע"י
נרש"י ע"ל ד: ד"ה
והלכתי: ט) כמכות נב:
ע"ש, י) ומוספתא פ"ג,
יא) נדרות נ: שבת מו.
קל סנהדרין נ: יט ונשי
חוס' לקמן נח. ד"ה כל
ממון.

מוסף רש"י

ורב ענין. דהוה מספקא
ליה צבי דהרי וזה לא
הדר: ברייתא לא שמעי'
ליה. קד ברייתא דלר"י נט
שמור לא הוה שמייע'
ליה. ואי מדשמואל.
ומה דלמר שמואל אינה
מכורה. לא הוה מני'
למשמע מיד. דממאי
דאינה מכורה ומעות
חוזרין דלמא מעות שנתן
לוקח למכור מתנה הן צד
מוכר. ואכלן בין לבי
לשמואל קד דפרשית שנתן
(ערכין ז'). רב אמר
מעות חוזרין. הקדושין
חוזרין לו (ב"ב סו.) דלמס'
יודע שאין קדושין מופסין
באחריו וגמר ונתן לשם
חורא. רב אמר. לא
לשמואל נגמר ונתן.
לשם מתנה (ערכין ז').
מאי חזית דקנסין
ללוקח. גבי מוכר עבדו
בחולה לארץ דלמריין לא
הרי זניי ויואל עבד.
לחירות ומפסיד נשק.
נקנסיה למוכר. סיכו
מעות חוזרין ויואל מוכר
לחירות (סו.). לאו
עכברא גנב אלא חורא
גנב. עכברא הוננו ומנח
במור. אס לא היה לו חור
להטות לו לא היה נוגע.
הלכן חורא קא גנב ליה.
ה"ל אס לא היה מוצא
לוקח לא היה מוכרו (סו.).
חורא מנא ליה. חמור
מאין לו הגניבה (סו.).
היכא דאיכא איסורא.
הרינו לוקח שמואל אלו
(סו.). לא תסגיר עבד
אל אדוניו. ואינה צ"ד
שלא יסגירוהו לנעלו
לשעבדו (קדושין סו.).
בלוקח עבד ע"מ
לשחררו. וממאי שלא
לשעבדו (ב"ב סו.)
דאי בשחררו ונא לשעבדו
ולא קרי לא קרע עבד
(קדושין סו.). דנחמני
את. נחמני צניי דעל שם
שכנה צן נחמני גרל אבי
בנתי ונחמני מורס שהיה
ימוס. שהיו אס שם אבי
נחמני. דכס סמס הוא רבה
בן נחמני (ע"ל ד:). אין
פורין בו מפני חזיון
העולם. שלא ייגילו
לעלות על דמיהן (כתובות
ב.).

מוסף תוספות

א. [ד] מעות חוזרין.
חוס' אה"ש. ב. גבי
המכור שדחה בשנת חיוב.
חוס' צ"מ טו: ד"ה ונתן.
ג. מכאן ואילך רצה
פודה רצה אינו פודה.

אלמא משה דחוקא דצבורא הוא. רש"י. T. בכרך גדול שברומי. רשב"א. ה. ולא אמר בת"ח שאין פורדן אותו אלא בדמיו,
דתי"ח שמת אין לו תמורתו (ב"ר צ"א, י"א), וחלכך פורדן אותו עד י' בדמיו. רש"י. ובת"ח לא חיישין לטעמא דמיגרי בהו
ופורדן אותם לעולם בכל מקום שיפסקו. רמב"ם קטקש.

ליה שטר אדמיה משום דמצי אמר ליה רביה אנא דירנא הכא בא"י ומישעבדת לי אי נמי מצי אמר ליה מוביענא לך לאחורני דקיימי הכא מ"ה עבד ניהא ליה כהני לכתוב ליה שטרא אדמיה וליפוק לחירותא לגמרי: אין פורדס את המכור וכו' מפני
תיקון העולם. פי' כדי שלא יתנו לבם לתופשם וגם מפני טורח הצבור ואין מבריחין את השבויים מפני תיקון העולם פי' שלא ישימו האחרים כבבלי ברול אס יתפושם היום [אן] למחר רבי שמעון בן גמליאל אומר מפני תיקון השבויים מאי בינייהו
איכא בינייהו דליכא אלא חד לרבי שמעון בן גמליאל דאמר מפני תיקון השבויים טעמא דאיכא שבוים דאיכא אחרני דאיכא למיחש ששא ישימו אותם כבבלי ברול אבל היכא דליכא אלא חד מותר להבריחו ותי"ח חייש לשבויים דעלמא לפיכך אין מבריחין
וכר': אין לוקחין ספרים וכו'